نوجوانِ تبیین‌گر

وظایف دانش آموزان در جهاد تبیین

راه نو ۲

اندیشکده راهبردی سعداء
SOADA strategic think tank
SOADA_IR

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

نوجوانِ تبیین‌گر

(وظایف دانش‌آموزان در جهاد تبیین)

سید محمد حسین راجی

نُوجوان تبیین‌گر

وظایف دانش‌آموزان در جهاد تبیین

اندیشکده راهبردی سعداء

برنامه تلویزیونی راه نو - شبکه افق
سخنرانی حجت‌الاسلام راجی در جمع دانش‌آموزان دبیرستان علوم و معارف امام‌رضا علیه‌السلام

لینک فیلم سخنرانی:
https://www.aparat.com/soada.ir/playlists

صفحات مجازی اندیشکده راهبردی سعداء:
https://zil.ink/soada

سامانه فروش کتاب اندیشکده راهبردی سعداء
www.soada.ir/shop

www.soada.ir

فهرست

مقدمه

یکی از واجباتی که رهبر معظم انقلاب ﷻ با عنوان فریضهٔ قطعی به ما تکلیف کرده‌اند، جهاد تبیین است. اگر جهاد تبیین صورت نگیرد، جای دوست و دشمن و جای جلاد و شهید عوض خواهد شد.

بار جهاد تبیین در مدارس بر دوش دانش‌آموزان و معلمان است. برای برافراشتن این علَم در مدارس باید به چند نکته دقت شود. اگر دانش‌آموزی، چه در امور اعتقادی و چه در امور انقلاب اسلامی، بخواهد جهاد تبیین انجام دهد، باید چند نکته را رعایت کند؛ این نکات عبارت‌اند از:

۱. شکل‌دهی منظومهٔ فکری؛

خیلی از افـراد انـقلابـی و معتقد چـون منظومهٔ فکری منسجمی ندارند، ممکن است در بزنگاه‌ها ریزش پیدا کنند. دانش‌آموزان باید در همین دوران دانش‌آموزی منظومهٔ فکری خود را شکل بدهند. برای این منظور، باید منظومهٔ فکری شخصی را بررسی کنیم که منظومه‌ای کامل داشته باشد.

ذهن مقام معظم رهبری ﷻ کاملاً چهارچوب‌مند و شبکه‌ای است. وقتی به صحبت‌های ایشان گوش می‌دهیم، کاملاً برای شکل‌دهی به منظومهٔ فکری کافی است.

رهبر انقلاب ﷻ کسی است که مفسر قرآن است، به احادیث و روایـات مسلط اسـت، در احکام و دستورات دینی مرجع است، در بحث تاریخ و سیره سرآمد است و در مباحث علوم سیاسی گـوی سبقت را از دیگـران ربـوده اسـت. دانستن منظومهٔ فکری چنین شخصیتی بسیار مهم است.

اگر ما منظومهٔ فکری حضرت آقا را بررسی کنیم، منظومهٔ فکری‌مان به‌صورت کامل شکل می‌گیرد. از اولین قدم‌های

این بررسی، خواندن صحبت‌هایی است که آیت‌الله خامنه‌ای دام‌ظله در دیدار با دانش‌آموزان داشته‌اند. ایشان هرساله نزدیک ۱۳ آبان با دانش‌آموزان دیدار دارند و مباحث مهمی را مطرح می‌کنند. گوش دادن و خواندن صحبت‌های حضرت آقا بخش زیادی از مسیر را برای انسان هموار می‌کند.

خاطره ای از گفتگو با مخالف رهبری

بنده با یکی از افرادی که در فتنه بسیار شیطنت کرده بود و ازقضا خود را فرهنگی و معلم هم می‌دانست، صحبتی داشتم. ایشان معتقد بود که کسی در بحث حریف من نمی‌شود و نمی‌تواند سؤالات من را جواب بدهد؛ برای همین معتقدم که این نظام باید عوض شود. من از ایشان خواستم که باهم گفت‌وگو کنیم و گفتم: «چون در بحث همه از این شاخه به آن شاخه می‌پرند، متن واحدی را انتخاب کنیم. شما به‌عنوان یک منتقد، یکی از صحبت‌های رهبری دام‌ظله در دیدار با معلمان را بخوان و بعد دربارهٔ آن باهم بحث کنیم. معلمی تخصص شماست و در این زمینه می‌توانید به‌خوبی اظهارنظر کنید.»

دو هفته بعد قرار صحبت داشتیم. بنده از ایشان پرسیدم: «صحبت‌ها را خواندی؟ نظرت چه بود؟» گفت: «بله، ایشان بیشترِ انتقاداتی را که من داشتم، بیان کردند و به نظرم مباحث خیلی خوبی را مطرح کردند.

> من نسبت به مباحث ایشان ایرادی نمی‌بینم، اما هنوز هم سؤال دارم.» کسی که معتقد بود این نظام باید ساقط شود، بعد از یک بار گوش دادن به صحبت‌های ایشان، نظرش عوض شد.

ما قدر آقا را نمی‌دانیم. صد سال دیگر وقتی که مهم‌ترین کتاب درسی نوه‌ها و نبیره‌های ما بررسی زندگی بزرگ‌ترین رهبر صد سال پیش ایران باشد و دربارهٔ نظرات ایشان در حوزه‌های مختلفی مثل ادبیات و علوم سیاسی و تاریخ و تفسیر و ... مطالعه کنند، دربارهٔ ما چه قضاوتی خواهند کرد؟ آیا خواهند گفت که مردم آن زمان رهبر خود را تنها نگذاشتند یا می‌گویند که آن رهبر هم مانند جدش امیرالمؤمنین علیه‌السلام تنها بود؟ البته مردم ما ثابت کردند که نمی‌گذارند آقا تنها باشند.

همچنین رهبر انقلاب دام‌ظله نصایحی به دانش‌آموزان دارند؛ برای مثال، چند سال پیش در جشن تکلیف نوجوانان ۱۴ نصیحت را بیان کردند، یا در جواب نامهٔ نوهٔ شهیدی که به سن تکلیف رسیده بود، نصایحی فرمودند. این‌ها را بخوانید. سایت خامنه‌ای نوجوان بسیار کاربردی است، مباحث حضرت آقا را به زبان نوجوان بیان می‌کند.

۲. داشتن تحلیل سیاسی؛

رهبر انقلاب ﷻ در ۱۰ آبان ۱۴۰۲ در دیدار با دانش‌آموزان و دانشجویان فرمودند:

> «من میگویم شما جوانِ امروز باید از قضایای مختلف تحلیل داشته باشید؛ صِرف احساسات کافی نیست. حالا من منظور خودم را از این حرف شرح میدهم. شما باید از اصل انقلاب اسلامی تحلیل داشته باشید؛ از قضیّه‌ی دفاع مقدّس، جنگ هشت‌ساله، باید تحلیل داشته باشید؛ از قضایای گوناگونی که در دهه‌ی ۶۰ اتّفاق افتاد همین‌جور؛ از واگرایی‌هایی که در دهه‌ی ۷۰ اتّفاق افتاد باید تحلیل داشته باشید؛ از حوادث گوناگونی که در دهه‌ی ۸۰ و ۹۰ اتّفاق افتاد باید تحلیل داشته باشید؛ یعنی بدانید و تشخیص بدهید که این حادثه چه بود، از کجا شروع شد، چه کسی پشت این حادثه بود، چه چیزی نتیجه‌ی این حادثه شد؛ اینها تحلیل است.»[۱]

---

۱. بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، ۱۴۰۲/۸/۱۰

حقیقتا آن چیزی که انسان را نگران می‌کند، نداشتن تحلیل سیاسی است. آن چیزی که سبب مظلومیت و تنهایی امیرالمؤمنین علیه‌السلام بود، عدم وجود تحلیل سیاسی در مردم آن زمان بود. تحلیل سیاسی یعنی اینکه به حوادث و مباحث به‌صورت نقطه‌ای نگاه نکن، بلکه به‌شکل روندی نگاه کن؛

> فرض کنید شخصی به منزل شما آمده و دزدی کرده، شما و خانواده‌تان را کتک زده و تا جایی که از دستش برمی‌آمده شما را اذیت کرده، پدرتان را کشته و خانه‌تان را به آتش کشیده و بعد هنگامی که می‌خواهد با وسایلی که از شما دزدیده از خانه خارج شود، شما لگدی به او می‌زنید. نگاه نقطه‌ای یعنی اینکه یک نفر فقط لگد زدن شما را ببیند و به اتفاقات قبل از آن توجهی نکند و در واقع قصه را از وسط تعریف کند.

امروز دنیا این‌گونه است که ماجرا را از وسط تعریف می‌کنند. تمام رسانه‌های ضدانقلاب داستان را از وسط تعریف می‌کنند و امکان تحلیل سیاسی را به مخاطب نمی‌دهند. مثالی از این نوع نگاه را می‌توان در بحث چرایی دشمنی ایران و آمریکا مشاهده کرد: گفته می‌شود: «چرا از دیوار سفارت بالا رفتید؟ آمریکا که به شما کاری نداشت!» داستان را از وسط تعریف می‌کنند. ماجرای کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ را نمی‌گویند. در آن زمان مردم ما با آمریکا کاری نداشتند!

ملت ایران شاه را نمی‌خواستند و شاه هم فرار کرد و رفت، مردم هم مُصدق را برای ادارهٔ امور مملکت انتخاب کردند که آمریکا آمد و با طراحی یک کودتا، آن شخصی را که مردم انتخاب کرده بودند، را از قدرت برکنار کرد و شاه فراری را بازگرداند.

در قضیهٔ دفاع مقدس هم همین‌طور است؛ می‌گویند از وقتی که امام‌خمینی رَحمَةُ‌اللهِ‌عَلَیه گفت می‌خواهیم انقلابمان را صادر کنیم، سایر کشورها حساس شدند و جنگ شروع شد. درزمینهٔ مشکلات کشور، مثل پایین بودن ارزش پول ملی و ضعف خودروسازی، به‌جای ریشه‌یابی برای یافتن علت اصلی مشکلات، سراغ نگاه‌های نقطه‌ای می‌رویم. باید گفته شود که تفکر غرب‌گرای نجومی‌بگیر سبب اصلی این مشکلات شد.

نیاز است که نسبت به همهٔ مسائل تحلیل دقیق داشته باشیم. اگر علت حضور ایران در منطقه را درست تحلیل کنیم، خواهیم دانست که «ایران‌دوست‌ترین حاکم تاریخ ایران» مقام معظم رهبری دام‌ظله است. دشمن اجازه نمی‌دهد که مردم تحلیل سیاسی پیدا کنند و مباحث را از وسط تعریف می‌کند.

۳. افزایش آگاهی با مطالعات عمیق؛

تاریخ صدسالهٔ ایران و تاریخ پهلوی را مطالعه کنید تا بفهمید که ما چه بودیم! دشمن نمی‌گذارد ما این‌ها را بفهمیم. دشمن سعی دارد با چند تصویر از بالاشهر تهران در پنجاه سال پیش، به ما ثابت کند که وضع چقدر خوب بود تا ما واقعیت‌ها را نبینیم.

اسدالله علم، یکی از نزدیک‌ترین افراد به شاه، در خاطرات خود در ۳ بهمن ۱۳۵۴ می‌گوید:

> «دو ساعتی تنها سواری کردم. افکار پیچیدهٔ دور و درازی داشتم؛ ولی مطلبی که مرا بیشتر تحت تأثیر داشت، مذاکراتی بود که دیشب با [عبدالمجید] مجیدی رئیس سازمان برنامه و بودجه داشتم؛ و به‌صورت وحشتناکی از کمیِ پول و هدرداده‌شدن پول در گذشته سخن می‌گفت که بی‌نهایت ناراحتم کرد؛ یعنی وضع به طوری است که قاعدتاً باید به انقلاب بینجامد.[۱]»

---

۱. یادداشت‌های علم، جلد ۵، صص ۴۱۵– ۴۱۴.

به گزارش سازمان مقابله با جرائم سازمان ملل، حداقل اختلاس محمدرضا پهلوی در یک سال ۳۵ میلیارد دلار بوده است. درصورتی‌که کل بودجۀ نفتی به ۲۰ میلیارد دلار نمی‌رسید.

آرتور میلسپو، مشاور سابق دفتر تجارت خارجی وزارت امور خارجه ایالات متحده، که برای سازمان‌دهی وزارت دارایی ایران استخدام شد، در کتاب «آمریکایی‌ها در ایران» می‌نویسد:

> «حکومت ایران همیشه در ردیف فاسدترین حکومت‌های جهان بوده است. به نظر من در حال حاضر این حکومت به مراتب فاسدتر از ۱۹۲۲م [۱۳۰۱ شمسی] است.[1]»

حال دشمن به راحتی و به دلیل عدم اطلاع و مطالعه جوانان و نوجوانان، حکوکت پهلوی را بزک می‌کند.

خاطرات شهدا از دیگر مواردی است که باید مطالعه کنیم. نمی‌شود خود را ولایت‌مدار بدانیم و کتاب‌هایی را که رهبر انقلاب ﷻ برای آن‌ها تقریظ نوشته‌اند، نخوانیم. بعضی زیاد اهل مطالعه نیستند و باید خود را به مطالعه عادت بدهند. البته بعضی از این کتاب‌ها هم به‌صورت صوتی و مستند وجود دارند که کار را برای افرادی که اهل مطالعه نیستند، راحت می‌کند.

1. Arthur Chester Millspaugh, Americans in Persia, p83

۴. کسب مهارت‌های ارتباط مؤثر؛

برای کسی که می‌خواهد جزو علَم‌داران جهاد تبیین باشد، ضعف در بیان بسیار بد است. دانش‌آموزان باید بیان خود را تقویت کنند؛ چراکه در سال‌های آینده کارهای بزرگی انجام خواهند داد. سلاح لسان بسیار مهم است. بخش عمدۀ جهاد تبیین با گفت‌وگوی چهره‌به‌چهره محقق می‌شود.

ائمه معصومین علیهم‌السلام در قله بیان بودند، نهج البلاغه، یکی از منابعی است که بیان‌گر قدرت فوق‌العاده حضرت علی در کلام بوده است.

ابن ابی الحدید که عالم سنی مذهب است و شرح بزرگش بر نهج‌البلاغه شهرت جهانی دارد، درباره فصاحت امیرالمومنین می‌گوید:

> «فصاحت را ببین که چگونه مهار خود را به دست علی داده و زمام خویش را به وی سپرده است. نظم شگفت الفاظ را بنگر که یکی پس از دیگری می‌آیند و در اختیار او قرار می‌گیرند. گویا چشمه‌ای است که خود به خود و بدون زحمت از زمین می‌جوشد. سبحان‌الله که جوانی

از عرب و در شهری چون مکه می‌بالد و با هیچ حکیمی هم برخورد نکرده است اما کلماتش در حکمت نظری، برتر از سخنان افلاطون و ارسطو قرار گرفته و با اهل حکمت عملی نیز آمد و شد نداشته اما از سقراط هم پیشی گرفته است»[1]

و یا صحیفه سجادیه که درباره بلاغت کم‌نظیر است

در سال ۱۳۵۳ هـ. ق مرجع فقید شیعه حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمة‌الله‌علیه نسخه‌ای از کتاب شریفه صحیفه سجادیه را برای علامه معاصر مؤلف تفسیر طنطاوی (مفتی اسکندریه) به «قاهره» فرستاد. وی در پاسخ چنین نگاشت:

نامه گرامی مدتی پیش به ضمیمه کتاب صحیفه سجادیه از کلمات امام زاهد اسلام، علی زین العابدین، ابن امام حسین شهید، ریحانه مصطفی رسید. کتاب را با دست تکریم گرفتم و آن را کتابی یگانه یافتم که مشتمل بر علوم و معارف و حکمت‌هایی است که در غیر آن یافت نمی‌شود.

حقا که این از بدبختی است ما (اهل سنت) تاکنون به این اثر گرانبهای جاوید از میراث‌های نبوت و اهل‌بیت دست نیافته‌ایم.

---

۱. مطهری، مرتضی، سیری در نهج‌البلاغه، ص۱۶.

> من هرچه در آن مطالعه و دقت می‌کنم می‌بینم که آن بالاتر از کلام مخلوق و دون کلام خالق است، راستی چه کتاب کریمی است!

به واقع معصومین امیران بیان بودند.

۵. شرکت در جلسات تبیینی به صورت مجازی یا حضوری؛

صوت‌های اساتید تبیین‌گر را گوش بدهید. دانش‌آموزان باید دستشان پر از مطلب باشد. باید بتوانند در جمع‌های خانوادگی و دوستانه علَم جهاد تبیین را نگه دارند.

بدون سواد نمی‌شود جهاد تبیین کرد، جهاد تبیین سواد بسیار بالایی می‌خواهد. ممکن است در دورانی نیاز باشد روزی بین ۱۷ تا ۱۸ ساعت مطالعه کرد. در کشوری هستیم که جلوی تمام ابرقدرت‌های عالم ایستاده است! ما جلوی تمام فرعون‌ها و نمرودها ایستاده‌ایم! تعداد کسانی که این علَم را برافراشته‌اند، اندک است و همهٔ این‌ها باید خود را مجهز کنند.

جلسات زیادی توسط اساتید باسواد به صورت حضوری و مجازی در حال برگزاری است، که بسیار مناسب است در آن استفاد شود.

۶. جبهه‌بندی و شبکه‌ای شدن؛

کار تکی خوب است، اما وقتی شبکه بشویم، ضریب پیدا خواهیم کرد، کار توان پیدا می‌کند.

البته دقت کنیم که برای جبهه شدن باید سعۀصدر خود را افزایش بدهیم؛ زیرا نمی‌توان کسی را پیدا کرد که صددرصد شبیه به ما باشد، بالاخره حتی اگر ۹۰درصد هم شباهت وجود داشته باشد، ۱۰درصد هم اختلاف هست.

متأسفانه اکنون در فضای مجازی اگر شخصی با ما ۱درصد اختلاف‌نظر داشته باشد، او را تکفیر می‌کنیم! همه به یکدیگر انگ می‌زنند، در کشور نمی‌توان دو نفر را پیدا کرد که کنار هم باشند. شما دانش‌آموزان نباید اجازه دهید که چنین اتفاقاتی برایتان بیفتد، نباید اجازه دهید که دوقطبی شکل بگیرد. با دوستان خود شبکه‌ای از مجاهدان جهاد تبیین تشکیل بدهید و با یکدیگر مباحثه، گفت‌وگو و تولید محتوا کنید.

۷. تولید و انتشار محتوا در فضای مجازی؛

اگر در فضای مجازی فعال هستید، بخش عمدۀ کار خود را برای جهاد تبیین بگذارید. حداقلِ جهاد تبیین در فضای مجازی این است که اگر کلیپ یا سخنرانی خوبی می‌بینید، برای سایرین هم بفرستید.

۸. خودسازی؛

اگر تمام این هفت مورد را داشتیم، اما مورد هشتم را نداشتیم، کارهای ما فایده ندارد.

خودسازی در هر جهادی حرف اول را می‌زند. اگر خودسازی نداشته باشیم، حتی اگر جهاد تبیین هم انجام بدهیم، برای ریا و دیده شدن است؛ از همین رو اگر در یک موقعیت بحرانی، در جبههٔ دیگر بهتر دیده بشویم، به آن سمت متمایل می‌شویم. کسانی که در این ۴۵ سال انقلاب عاقبت‌به‌شر شدند، کسانی بودند که خودسازی نداشتند.

رهبر انقلاب دام ظله در نامه‌ای که برای جشن تکلیف نوجوانان می‌نویسند، ۱۴ نصیحت را بیان می‌کنند که ۴ مورد اول آن مرتبط با خودسازی است. نماز اول وقت و انس با قرآن بسیار مهم است. دیر خواندن نماز برکت کار را می‌گیرد. سعی کنید نماز را اول وقت، به جماعت و تا می‌توانید با حضور قلب بخوانید.

«سعی کنید قسمتی از نمازتان با حضور قلب باشد.» یعنی حداقل یک رکوع را با حضور قلب انجام دهیم. در هرلحظه‌ای

از نماز که یادتان آمد باید حضور قلب داشته باشید، همان‌جا تمرکز کنید. شاید نتوانیم از اول تا آخر نماز را با حضور قلب بخوانیم، اما می‌توانیم یک رکوع را با تمرکز بخوانیم.

> نوهٔ یکی از شهدا در نامه‌ای از رهبر انقلاب ﷻ می‌خواهد که به مناسبت جشن تکلیفش او را نصیحت کنند. آقا می‌فرمایند: «سه چیز را فراموش نکن! اول، خوب درس بخوان؛ دوم، روحیهٔ شهدا را در خود تقویت کن؛ سوم، خودسازی کن.»

روزبه‌روز فتنه‌ها بیشتر می‌شود و فقط کسانی پای این نهضت خواهند ایستاد که اهل خودسازی باشند، اهل تحلیل سیاسی باشند و منظومهٔ فکری داشته باشند.